

TIT. VI.

De Reservationibus Apostolicis.

CAP. I.

Origo, & Progressus Mandatorum, & Reservationum.

1 **I**nter hæc sæcula invaluerunt provisiones Papales. Principio Papa Clericos Roma venientes, vel meritis graves solum commendavit Prælati. Quum vero his religione quadam insita semel, atque iterum Episcopi gratificarentur, commendationes frequentari cœperant, & nonnunquam susque, deque habebantur. Hac occasione precibus addebantur mandata; Monitoriis enim (ita primas literas vocant) jungebantur præceptoriaræ, quas excipiebant executoriales, in eum effectum, ut delegatus Judex Ordinarium censuris adigeret ad conferendum homini Roma misso beneficium à Papa concessum, aut ipse deputatus Executor, Ordinario tergiversante, id conferret.

2 Harum literarum monitoriarum, præceptoriarum, & executoriarum frequens mentio in Decretalibus novi juris occurrit. Quippe sæpe uno tenore jungebantur exemplo Juris civilis, quo aliquando Prætor pro conditione causæ, temporis, aut Personæ per compendium edicta ita moderabatur, ut statim *Peremptorum*, quod appellant unum pro omnibus daret. Vide *cap. 30, 37, 38, 40, & passim de Rescript.*

3 Auspicio his mandatis profitebantur Pontifices, se viris literatis, & aliunde non habentibus, unde viverent, providere velle. Rescripsit Lucius III.: quod si ille, pro quo scriptum est, beneficium ecclesiasticum, unde honeste valeat sustentari, habeat cujus in mandato mentio non fit, Ordinarius illi de beneficio providere non teneatur. *cap. 6. de Præb.*

4 Hinc hæc mandata dari *in forma pauperum*, vel in forma, prout incipit Decretalis Innocentii III. *Cum secundum Apostolum*, vel in *forma communi* dicebantur, quia defectui sustentationis consultum ibant, qui enim altari servit, de altari & vivere debet. Vide *cap. 27. de Rescript. cap. 13. de Ætat. & Qualit. Ordin.*

5 Spectabant hæc rescripta expectativas, quibus Papa spem dabat obtinendi beneficium, quancumque in certa Ecclesia vacaverit. Dicebantur & mandata de providendo, quibus Papa quondam clausulam: *Nisi de mandato nostro eadem Ecclesia fo-*

foret in alterius receptione gravata, inferebat. Quia tunc temporis Pontifices plus, quam uno mandato, vita sua durante, eandem Ecclesiam gravare haud solebant. *c. 2, 30, & 38. de Rescript. integr. Lect.*

6 Recentius successere reservationes, per quas declarabant Pontifices, se quibusdam beneficiis providere velle, ut simul Capitulo electionem, vel Collatori collationem prohiberent. Hoc modo cœpit Clemens IV. reservare beneficia in curia vacantia; atque hæc reservatio dicitur in corpore juris clausa. Refertur enim *cap. 2. de Præbend. in 6.*

7 In Extravagantibus frequentior locus est Papalium reservationum, Bonifacius VIII. eandem reservationem instauravit *cap. 1.* Instauravit & Clemens V. *cap. 3.* Instauravit, ampliavitque eam Joannes XXII *cap. 4.* Atque inde Pontifex à speciali reservatione transit ad generalem, quam ampliavit Benedictus VII. *cap. 13. de Præb. in Extrav. Com.*

8 Concilium Basileense (a) tandem omnes reservationes expunxit. *Ipsas omnes, inquit, tam generales, quam speciales (reservationes) de quibuscunque Ecclesiis, seu beneficiis, quibus tam per electionem, quam collationem, aut aliam dispositionem provideri solet, sive per Extravagantes, ad regimen, & execravilis, sive per Regulas Cancellariæ, aut alias Apostolicas constitutiones introductas, hæc Synodus abolet, statuens, ut de cetero nequaquam fiant, reservationibus in corpore Juris clausis, & his, quas in terris Romanæ Ecclesiæ ratione directi, aut utilis domini mediate, vel immediate subjectis fieri contigerit, duntaxat exceptis.*

9 Adoptarunt tam Galli, quam Germani Decretum istud, illi quidem in Conventu Bituricensi: isti vero in Conventu Moguntino: ast non adeo diu ambo eidem inhæserunt. Successere utrimque concordata, quæ certis modificationibus illas, aliasque reservationes restituerunt.

10 Decretales (b), quæ Papam absolutam plenitudinem potestatis supra Canones attribuunt, etiam harum reservationum jus firmarunt. Hinc enim in scholis audiebatur veluti axioma, quod Papa per universum orbem omnium beneficiorum, utpote feudorum, Dominus esset. Sic Clemens V., reservaturus suæ dispositioni Ecclesiam Senonensem, præfatur, *quod imminente sive Ecclesiarum omnium sollicitudine generali circa illas salutaris providentiæ studium per reservationes adhibere ipsum conveniat.*

11 Per ejusmodi reservationes studebant Pontifices Principi-

(a) Conc. Basil, sess. 23. cap. 6. (b) Cap. 2. de Tit. Pap. Præterens.

pibus nonnunquam gratificari, dum illorum familiares ad reservatas Ecclesias promoverent. Clemens V. Philippo Pulchro rescripsit, quod censuisset *hac vice* Ecclesiam Senonensem *dispositioni Sedis Apostolicæ reservandam*, ut per Pontificem illi Metropoli provideretur de persona, *quæ suis* (Regiis) *desideriis grata foret*, & de qua *fiduciam gereret plenior*.

12 Passim tamen & post Concordata increvit querelarum numerus, eo quod sæpe personæ minus dignæ in beneficia etiam majora intruderentur. Hac occasione Principes nonnunquam edictis publicis vetarunt: *ne exequendis ullis literis expectativis, aut reservativis, processibus, sententiis executoriis, aut ullis Bullis, aut provisionibus Apostolicis super beneficiis in his Provinciis sitis, locus esset, priusquam dictæ Bullæ, & provisiones Apostolicæ visæ essent in supremo Senatu Regio, atque literæ patentes consensu Regis pro earum executione expeditæ fuissent.*

13 Tridentinis Patribus visum est, Expectativas, & reservationes esse expungendas (a). Narrat Pallavicinius, Bartholomæum de Martyribus, Antistitem Bracarensem præ cæteris adversus eas acrius perorasse. *Id, inquit, quod in dicenda sententia maxime notabile auditum est, acris responsio fuit, qua inæctus est in mandata providendi in forma pauperum, sicut dicebantur. In proventibus ecclesiasticis distribuendis spectandam esse doctrinam & virtutem, non paupertatem, cum oporteat consulere muneribus, non hominibus; egentibus subveniendum esse per eleemosynas, non per sacerdotia.*

14 His, aliisque instantiis excitata S. Synodus decernit (b): *Mandata de providendo, & gratias, quæ expectativæ dicitur, nemini amplius, etiam Collegiis, Universitatibus, Senatibus, & aliis singularibus personis, etiam sub nomine Indulti, aut ad certam summam, vel alio quovis colore concedi, nec hactenus concessis cuiquam uti licere. Sed nec Reservationes mentales, nec aliæ quæcunque gratiæ ad vacatura, nec indulta ad alienas Ecclesias, vel Monasteria alicui, etiam ex S. R. E. Cardinalibus concedantur, & hactenus concessa abrogata esse censeantur.*

15 Hoc Decreto constat, omnia tolli mandata de providendo, Expectativas, & gratias quascunque ad vacatura, quæ olim à Pontifice impetrari solebant de beneficiis, quæ ad collationem, vel provisionem Episcoporum, Capitulorum, aut aliorum inferiorum Collatorum spectabant. Sublatæ sunt & Reservationes mentales, quibus Papa reservabat vel in genere, vel

(a) Cap. 1. Conc. Trid. Decret. adv. Expect. & Re fer. Pallavic. Hist. Conc. Trid. L. 23. cap. 7. (b) Trid. sess. 24. cap. 19.

vel in specie per Bullam, vel Breve beneficium, ut Personæ gratæ, quam, utpote in mente, donec vacatura apparuisset, retentam non exprimebat, provideret. Ideo enim dicebatur mentalis, quasi, quoad provisionem Personæ, in mente retenta. Quando autem vacabat beneficium, mandabat fieri provisionem alicui sub data reservationis, vel antea, vel post, ut sibi placebat.

16 Ex punctis his, aliisque vagis gratiis, quibus Pontifices passim jus reliquorum Collatorum imminuisse, vel evertisse videbantur, Concilium Tridentinum intactas illas reservationes reliquisse censetur, quas Pontifices per Concordata, aut alia juris titulo legitime in diversis Ecclesiis nacti sunt.

17 Inter has prima occurrit, quæ spectat beneficia in Curia vacantia (a). Statuit Clemens IV. *ut Ecclesias, Dignitates, Personatus, & beneficia, quæ apud Sedem Apostolicam deinceps vacare contigerit, aliquis præter Romanum Pontificem, quacunque sit super hoc auctoritate munitus, sive jure ordinariæ potestatis ipsorum electio, provisio, seu collatio ad eum pertineat, sive literas super aliquorum provisione generales, vel etiam speciales, sub quacunque forma verborum receperit (nisi ei sit super conferendis eisdem in Curia Romana vacantibus specialis, ac expressa ab ipso SS. Pontifice auctoritas attributa) conferre alicui, vel aliquibus non præsumat.* Quum enim hactenus Papa per Ordinarios, qui Procuratores in Curia, ut mox vacantia ibi beneficia conferrent, habebant, sæpe præveniretur, consultus visum est Clementi IV. ea S. Sedi reservare, ut nemo alius, nisi expressam horum conferendorum auctoritatem ab ipso Papa nactus esset, eorum collationem arrogare posset. *cap. 2. de Præb. in 6.*

18 Declarat Bonifacius VIII. Decretum Clementis IV. locum habere in beneficiis, quæ Legati, aut Nuntii Sedis Apostolicæ, vel quivis alii ad Romanam Curiam venientes, vel etiam recedentes ab illa habere noscuntur: *si eos in locis vicinis ipsi Curie mori contigerit, quemadmodum si in loco, ubi eadem Curia residet, morerentur — loca vero intelliguntur vicina eidem Curie in præmissis, quæ remota ultra duas dietas legales — à loco, ubi moratur ipsa Curia, non existunt.* Restringitur ergo hæc reservatio ad beneficia per obitum vacantia, dummodo in illa distantia, etiamsi ad Curiam erat reversurus, domicilium, seu domus propria non existat. *Cessaret enim & tunc reservatio. c. 34. ibi.*

19 De his autem beneficiis in Curia vacantibus spondet Pontifex intra mensem à die vacationis providere, ita, ut elap-
Ep. Van-Espen T. II. K 80

(a) Cap. 4. De Reservat. Benef. in cur. vacant.

so eo tempore, veluti sublata reservatione, collatio ad Ordinarium revertatur. *c. 3. de Præb. in 6.*

20 Hæc reservatio sola censetur in corpore Juris clausa, quam & Concilium Basileense, & Concordatum Galliarum integrum reliquit, quia minus odiosa reliquis reservationibus habetur. Id illi tamen cum reliquis reservationibus commune est, quod ad beneficia juris Patronatus laici non porrigatur.

21 Ubi usus est Regularum Cancellariarum, distingui solet inter beneficia in Curia vacantia, & illa beneficia, quæ vacant apud Sedem Apostolicam. Vacatio enim in Curia est eorum, qui in Curia Romana, vel intra duas dietas decedunt; vacatio autem apud Sedem Apostolicam est omnium beneficiorum summo Pontifici reservatorum per regulas Cancellariarum, aut alias Apostolicas constitutiones. In Gallia autem, & Germania hæc distinctio exigui est momenti.

22 Jure novo jactat Bonifacius VIII omnes Ecclesias per orbem diffusas ad Romanam Ecclesiam pertinere (a). Inde enim ab Innocentio II. ann. 1139. in Concilio Lateranensi evulgatum est, *Romam esse Metropolin orbis: unde recipiuntur dignitates ecclesiasticæ per gratiam & licentiam Romani Pontificis, veluti jure feudi.* Proculdubio hanc sententiam ex Decretalibus, quæ Papam omnium graduum, & beneficiorum authorem proclamant, recipimus. *c. 10. de Privil. in 6.*

23 Hoc præjudicio juxta Clementem V. *Ecclesiarum, Personatum, Dignitatum, aliorumque beneficiorum ecclesiasticorum, plena, & libera dispositio, ex sua potestatis plenitudine ad Papam noscitur pertinere.* Refert. *Clem. 1. Ut Lit. pend.*

24 His, aliisque rationibus successu temporis increvit numerus reservationum Papalium. Jactabant passim Pontifices, se per has personis benemeritis, & pauperibus providere intendere.

25 In Extravagantibus supersunt reservationes Joann. XXII. & Benedicti XII. quas inde nonnulli & clausas in corpore Juris censent. Alii vero eas à reservationibus in corpore Juris clausis distinguunt, tum, quia ex origine sua ad vitam istorum Pontificum ipsæ restringebantur, tum, quia Extravagantes, in quibus hæc exhibentur, ad corpus Juris communis, prout receptum est, haud pertinent.

26 Hæc tamen reservationes Extravagantium perpetuè evasere, postquam in Regulas Cancellariarum (b), & in Concordata Germaniarum transierunt. Instaurat Regula Cancellariarum reservationes Benedicti XII. quibus Papæ provisioni vindicantur beneficia vacantia per assecutionem quorumcumque aliorum beneficiorum

(a) Cap. 5. De reliq. Reservat. (b) Reg. Cancell. 1.

rum à Sede Apostolica obtentam: item beneficia, quæ ad Episcopatus promoti auctoritate Apostolica suæ promotionis tempore obtinebant. Item beneficia Romanorum quorundam Officialium, qui in Extravagante exprimuntur. Innocentius VIII. reservationem extendit & ad illa beneficia, quæ dicti Officiales tempore sui officii obtinebant, etsi tempore mortis esse Officiales desiissent.

27 Nec tamen his vel additionibus, vel & aliis appendicibus alibi locus est, quia reservationes odiosæ censentur. Germani, qui & ipsi Extravagantem Benedicti XII. in sua Concordata receperunt, insistent modificationibus in veteri pacto expressis.

28 Juxta Pragmaticos reservatio Extravagantis Joannis XXII. quæ S. Sedi vindicat provisionem beneficiorum, ob retentionem alterius beneficii incompatibilis vacantium, passim ab usu recessit; tametsi eam tum Regula Cancellariarum, tum Concordatum Germaniarum instauraret.

29. Regula altera Cancellariarum declarat omnes Ecclesias, etiam Patriarchales, Primatiales, Archiepiscopales, Episcopales, nec non Monasteria virorum, valorem 200. florenorum auri communi existimatione excedentia, quotiescumque uti voluerit, reservationi S. Sedis subjacere. Sed huic regulæ nec in Gallia, nec in Germania locus est. Quippe Concordatum Galliarum provisionem harum Ecclesiarum nominationi Regiæ, & Concordatum Germaniarum electioni Capitulum vindicat.

30. Pius V. anno tertio sui regiminis huic Regulæ aliam reservationem adjecit, dignitatem, beneficiorumque omnium ad collationem, præsentationem, electionem, & quamcumque aliam dispositionem Patriarcharum, Primatum, Archiepiscoporum, Episcoporum, necnon Abbatum, ac aliorum quorumcumque Collatorum, & Collatricum, Sæcularium, & Regularium quomodolibet pertinentium, quæ post illorum obitum, aut Ecclesiarum, seu Monasteriorum, vel aliarum Dignitatum suarum dimissionem seu amissionem, vel privationem, seu translationem, vel alias quomodocumque vacaverint, usque ad provisionem Successorum ad easdem Ecclesias &c. Nec tamen in Gallia, nec in Germania locus est huic reservationi. Quin imo & in Belgio locus est juri communi, quod beneficia, ad liberam Episcoporum collationem spectantia, si Sede vacante contingat vacare, futuro Episcopo reserventur.

31 Superest in regulis Cancellariarum reservatio octo mensium (a),

(a) Cap. 6. De octo mens. Reserv. Reg. Canc. 6.

quæ his verbis exprimitur: *Cupiens idem D. N. Papa pauperibus Clericis, & alias benemeritis personis providere, omnia beneficia ecclesiastica cum cura, & sine cura, secularia, & quorumvis Ordinum regularia, qualitercumque qualificata, & ubicumque existentia, in singulis Januarii, Februarii, Aprilis, Maji, Julii, Augusti, Octobris, & Novembris mensibus, usque ad suæ voluntatis beneplacitum extra Romanam Curiam alias, quam per resignationem, quocumque modo vacatura, ad collationem, provisionem, præsentationem, electionem, & quamvis aliam dispositionem quorumcumque Collatorum, & Collatricum secularium, & quorumvis Ordinum regularium (non tamen S. R. E. Cardinalium, aut aliorum, sub Concordatis inter Sedem Apostolicam, & alios initis, & per eos, qui illa acceptare, & observare debuerant, acceptatis, & observatis, quæ lædere non intendit, comprehensorum) quomodolibet pertinentia, dispositioni suæ generaliter reservavit &c.*

32 Menses, quorum meminit regula, computantur, prout jacent, per totum anni circuitum, sive quilibet mensis habeat 30 dies, sive plus, sive minus. Quo fit mensis Apostolicus incipiat, & desinat juxta computum civilem in dimidia nocte ultimi diei, & ex illa dimidia nocte imposteriorum incipiat mensis Ordinarii, duretque usque ad dimidiam noctem ultimi diei illius mensis. Proinde quando Episcopus confert beneficium vacans ad finem, vel initium sui mensis, in illa ultima nocte, quæ dat finem mensi Ordinarii, & initium Apostolico, vel è converso, consulte faciet, quod ante collationem faciat examinari testes de hora, & puncto obitus ultimi possessoris, & in ipso collationis instrumento annotet, ut sic evitentur, quantum possibile est, lites super tempore vacationis. Si dubium supersit, pro possessore præsumendum est: si neuter sit possessor, pro Ordinario pronuntiandum est, quia pro eo jus commune facit. Si agitur de probanda vacatione in certo mense ad effectum reservationis, tunc, sepositis particularibus circumstantiis, probatio debet esse plena, & concludens. Sic S. Rota decidit, quod semper impetrans teneatur plene, & concludente probare narrativam vacationis, in qua principaliter se fundat ad inducendam reservationem. Beneficium vacans per mortem beneficiati in mense Ordinarii, manet ad provisionem Ordinarii etiamsi vacatio duraverit usque ad mensem Apostolicum; quemadmodum beneficium, cujus vacatio contigit in mense Apostolico, manet reservatum, licet vacatio protrahatur ad mensem Ordinarii.

33 Quum Papa declarat, eam reservationem octo mensium ad suæ voluntatis beneplacitum restringi, recepta est sententia, eam mortuo Papa, Sedeque vacante expiare, tum ex natura Regularum Cancellariæ, quod defuncto Papa cessent, tum ex Jure communi, quod hanc clausulam ad dies vitæ, quibus Papa superest, revocat. c. 5. de Rescr. in 6.

34 A reservatione excipit & Papa beneficia ad collationem Cardinalium, aut aliorum sub Concordatis inter Sedem Apostolicam, & quoscumque alios initis, & per eos, qui ea acceptare, & observare debuerant, acceptatis, & observatis, quæ lædere non intendit, comprehensorum spectantia. Inde in imperio Germaniæ nullus locus est reservationi octo mensium.

35 Supersunt alia beneficia, quæ alibi ab hac reservatione eximuntur. In Ecclesiis Parochialibus Concilium Tridentinum hanc reservationem expunxisse censetur. Dignitates præsertim electivas passim praxis ab hac reservatione absolvit, beneficia Patronatus laici, aut mixti, aut & ecclesiastici ex titulo foundationis & donationis à reservatione octo mensium consuetudo Hispaniæ excusat. Beneficia patrimonialia, aut certo generi hominum assignata plerumque reservationem recusant. Juxta nonnullos Interpretes beneficia simplicia, quolibet mense ab Ordinario conferri solent, & possunt; quod intelligendum est de beneficiis, quæ antonomastice simplicia vocantur; ut sunt Capellanæ.

35 In reliquis comprehendit Regula beneficia, non tantum per mortem, sed quocumque modo vacantia, modo revera tamen vacant. Excipit tamen modum per resignationem: unde Interpretes ampliant illum modum per resignationem, ut non tantum resignatio in favorem, aut permutationis gratia: sed & simplex dimissio beneficii, veluti simplex resignatio, illo modo comprehendatur, quia reservationes odiose habentur, ut exceptionis favorabilis sit interpretatio.

36 Huic Regulæ subdit Papa (a): *Insuper Sanctitas sua ad gratificandum Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis intenta, & ipsis, quamdiu apud Ecclesias, aut dioceses suas vere, & personaliter (nam fictæ residentiæ privilegium hoc haud indulgetur) resederint duntaxat, de omnibus, & quibuscumque beneficiis ecclesiasticis cum cura, & sine cura, secularibus, & regularibus, ad liberam ipsorum duntaxat, non autem aliorum cum eis dispositionem, seu præsentationem, vel electionem, nec etiam cum consilio, vel consensu, vel interventu Capitulorum, vel aliorum, (vel alias pertinentibus)*

quæ

(a) Cap. 7. De Alternat.

que antea in mensibus Februarii, Aprilis, Junii, Augusti, Octobris, & Decembris extra Curiam ipsam vacare contigerit (dummodo alias dispositioni Apostolicæ reservata, vel affecta non fuerint) libere disponendi facultatem concessit &c. Illi vero, qui gratiam alternative prædictæ acceptare voluerint, acceptationem hujusmodi per literas patentes, manu propria subscriptas, suoque sigillo munitas, & in sua quisque civitate, vel diœcesi datas, declarare, & literas ipsas ad Datarium Sanctitatis suæ huc transmittere teneantur, quibus ab eo receptis, & recognitis, ac in libro ad id deputatio registratis, tunc demum, & non antea, uti incipiant gratia supradicta.

37 Refert Gonzalez formulam acceptationis, eo tenore (a): Nos N. Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Episcopus N., volentes observare regulam reservatoriam mensium Apostolicorum SS. Domini N., nec non frui beneficio, & gratia alternative Episcopis, apud Ecclesias, aut Diœceses suas vere, & personaliter residentibus per eandem regulam concessæ. Proinde humiliter, & debita cum reverentia, ac omni meliori modo, quo possumus, & debemus, libenter præfatam alternativæ gratiam acceptamus, ac ea uti velle declaramus, in cujus acceptationis, & declarationis fidem, præsentem patentes literas per nostrum Secretarium, & Notarium scriptas, nostra manu propria subsignatas, sigillique nostri impressione soliti muneris faciamus &c. Stipat has Secretarius ea formula: Et quia ego N. auctoritate Apostolica Notarius, & Secretarius Præd. R. R. Domini mei Archiepiscopi dictas patentes literas manu propria scripsi, & omnibus supradictis, una cum dictis testibus interfui: Ideo hoc præsens publicum fidei, ac testimonii instrumentum signavi, & subscripsi meis solitis, & consuetis signo, & subscriptione, in præmissorum fidem.

38 Rescribit, postquam supplices literas has recognovit, & probavit Datarius, in hæc verba: Nos N. SS. D. N. Datarius, notum facimus omnibus, & singulis ad quos spectat, qualiter pro parte R. R. in Christo Patris D. N. Episcopi N. præsentata, & recognita fuerunt literæ acceptationis gratiæ alternativæ mensium, Præsulibus apud Ecclesias, aut Diœceses suas vere, & personaliter residentibus, ab eodem SS. D. N. Papa concessæ. In quorum fidem præsentem literas manu propria subscripsimus, & sigillo nostro munivimus, & in eodem libro registrari fecimus &c.

39 Abhinc tenore regulæ alternativa restringitur ad Patriar-

(a) Gonzal. ad Reg. Cancell. Gloss. 62. num. 33.

triarchas, Archiepiscopos, & Episcopos, ut inferiores Collatores sibi nullum jus vindicare queant. Episcopis suffragatur, quando, & quamdiu apud suas Ecclesias vere, & personaliter resident. In Britania tamen legitima absentia excusat. Denique alternativa complectitur beneficia, quæ ad liberam collationem Episcoporum, independentem à consensu, vel consilio Capituli, aut interventu alterius spectant. Hinc forsant contigit, quod Episcopi in provisione beneficiorum consilium Capituli adhibere desierint, ut alternativa gaudere possint. Oportet hanc veluti gratiam ab eis postulari, & acceptari. Quo facto eam repudiare non possunt, tametsi ad reservationem octo mensium redire vellent, nisi dispensationem impetraverint, quia acceptatio alternativæ est quædam mensium commutatio, quæ instar pacti, & concordati censetur.

40 In Concordatis Germaniæ (a) uberior est alternativæ interpretatio. Spondet Papa, quod per quamcunque aliam reservationem, gratiam expectativam, aut quavis aliam dispositionem, sub quacunque verborum forma, per eum, aut ejus auctoritate factam, non impediatur, quo minus de illis, cum vacabunt de mensibus Februarii, Aprilis, Junii, Augusti, Octobris, & Decembris, libere disponatur per illos, ad quos collatio, provisio, presentatio, electio, aut alia quævis dispositio pertinebit. Reservationibus aliis, aut promissis, ac dispositionibus auctoritate ejusdem D. N. Papæ factis, vel faciendis non obstantibus quibuscunque. Quoties vero aliquo vacante beneficio de mensibus Januarii, Martii, Maji, Junii, Septembris, & Novembris specialiter dispositioni Apostolicæ Sedis reservatis, non apparuit infra tres menses à die notæ vacationis in loco beneficii, quod alicui de illo Apostolica auctoritate fuerit provisum, ex tunc, & non antea, Ordinarius, vel alius, ad quem illius dispositio pertinebit, de illo libere disponat.

41 In Provinciis, ubi inter Sedem Apostolicam (b), & ordinarios menses divisi sunt, jus præventionis abolitur censetur. Quippe per illam mensium octo, aut sex divisionem Papa tacite veteri illi juri renuntiasse quoad reliquos menses existimatur. Inde juxta Pragmaticos, hodie nunquam confert Papa illis locis per præventionem, debetque Datarius respondere: adeat Ordinarium.

42 Juris præventionis primus meminit Clemens IV. eo Decreto, quo decidit, quod juxta antiquam consuetudinem Ec-

(a) Conc. Germ. §. 5. (b) Cap. 3. De Jur. præven. & Regul. de verisim. Not.

Ecclesiarum, Personatum, Dignitatum, aliorumque beneficiorum ecclesiasticorum, *veluti Feudorum*, plenaria dispositio ad Romanum Pontificem, *utpote Ordinarium Ordinariorum*, noscatur pertinere, ita quod ipsa, cum vacant, potest de jure conferre. *c. 2. de Præb. in 6.*

43 Hoc exemplo Bonifacius VIII. rescripsit, quod super beneficio, diversis personis eodem die à Sede Apostolica, ejusve Legato, & Ordinario collato, spectanda sit prior collatio: si de ea non constet, pro possessore standum: si neuter possidet, præferendus est, cui Sedes Apostolica, aut ejus Legatus contulit; *utpote propter conferentis ampliorem prærogativam. c. 3. ibi.*

44 Hac occasione gliscentibus fraudibus, quibus præventiones Papales obtinebantur, obtendebanturque, Joannes XXII. regulam *de verisimili notitia* evulgavit, quæ hodie eo tenore exprimitur (a): *Item voluit, & ordinavit, quod omnes gratiæ, quas de quibusvis beneficiis ecclesiasticis, cum cura, & sine cura, sæcularibus, & regularibus, per obitum quarumcunque personarum vacantibus, in antea (quamvis motu proprio) fecerit, nullus roboris, vel momenti sint; nisi post (verum, & actuale) obitum, & ante Datam gratiarum hujusmodi tantum temporis (æquo arbitrio judicis) effluerit, quod interim vacationes (pro diversa locorum distantia) ipsæ de locis, in quibus prædictæ personæ decesserint, ad notitiam ejusdem D. N. verisimiliter potuerint pervenisse.* Hæc regula quidem juxta literam scripta est de provisione Papæ; ob naturalem tamen æquitatem, & honestatem in Gallia extenditur non tantum ad Legatum Papæ, sed & Ordinarios Collatores, ut præceptus cursus, quem ambitiosum vocant, & pro his provisionibus cohibeatur.

45 Concilium Basileense (b), abrogatis Expectativis, & reservationibus Papalibus, jus præventionis Papæ servavit: *Neque etiam collationes, inquit, per præventionem fiendas, intendit impedire.*

46 Galli Germanique tunc Concilio supplicandum censuerunt, ut jus præventionis post semestre protraheretur. Synodus Frisingensis (c) ann. 1440. statuit: *Supplicetur S. Concilio (Basileensi) ut declarare dignetur, quod vigore horum Decretorum non intenderit tollere inferioribus Collatoribus ordinariis tempus Concilii Lateranensis, quodque ante ipsius lapsum non habeat locum præventio.* Hæc, receptis Concordatis Ger-

(a) Reg. Canc. 80. (b) Conc. Basil. sess. 31. Decr. 2.
(c) Synod. Frising. c. 25

Germaniæ, per alternativam mensium in Imperio hodie penitus sublata censetur, & expuncta.

47 Concordatum Galliæ (a) diserte Pontifici Jus præventionis reservat, quod tamen hodie diversim limitant, ut haud admittatur in beneficiis Juris Patronatus laici; excludatur in dignitatibus electivis titulo foundationis, præsertim laicis; negligatur rebus non integris, utpote si supervenerit, postquam ordinarius Collator fines Canonicæ institutionis vel levissime attigerit; invertatur, si dubium sit, qui prius contulerit; an Papa, an Ordinarius? In Gallia enim præfertur collatio Ordinarii contra Decretum. *c. 31. de Præb. in 6.*

*48 In Concilio Tridentino suscitata est causa, ut præventiones, & reservationes, reliquæque provisiones Paparum abolerentur, aut minuerentur. Statuit jam olim Concilium Aurelianense I. (b): *Cuique Episcopo, cui totius diocesis animæ committuntur, relinquendas esse beneficiorum collationes.* Ait S. Gregorius: *Si qua unicuique Episcopo jurisdictio non servatur, quid aliud agitur, nisi ut per nos, per quos ecclesiasticus custodiri ille ordo debuit, confundatur.* Refert. *c. 39. in fin. XI. q. 1.* Rescripsit inde S. Pontifex ad Clerum Mediolanensem (c): *Quia antiquæ deliberationis meæ intentio, ad suscipienda Pastoralis curæ onera, pro nullius unquam misceri persona, orationibus prosequor vestram electionem, ut Omnipotens Deus, qui futurorum actuum nostrorum semper est præsciens, talem vobis Pastorem præbeat, in cujus lingua, & moribus exhortationis divinæ pascua valeatis invenire. Quid elegantius crisi S. Bernardi (d)? Si justitiæ est, jus cuique servare suum, auferre cuiquam sua justo quomodo poterit convenire? Erras, si, ut summam, ita & solam institutam à Deo vestram Apostolicam potestatem existimas.*

(a) Conc. Gall. de Mandat. Apost. (b) Conc. Aurel. c. 1.
(c) S. Greg. ep. ad Cler. Mediol. (d) S. Bern. declam. c. 11.